

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/191/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

288/2013. (X. 9.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. és II. rendű panaszosok**¹ 2013. február 25-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. október 9-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a P. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok 2013. február 25-én a P. városi Rendőrkapitányság U. Rendőrőrsén mondták jegyzőkönyvbe panaszukat. A panaszt egyes szám első személyben az I. rendű panaszos adta elő.

Az I. rendű panaszos egy a jegyzőkönyvben megnevezett r. hadnagy ellen kívánt panasszal élni. A panasztétel reggelén, 10 óra 30 perc körül a r. hadnagy elfelejtett bemutatkozni, és amikor az I. rendű panaszos közölte, hogy ő kicsoda „akkor foghegyről odavágta, hogy ezt a nevet jól jegyezze meg”. Az I. rendű panaszos közölte a rendőrrel, hogy ő Sz. L. törvényes képviselője, és megkérdezte, hogy mire alapozta azon kijelentését a r. hadnagy, hogy „egész

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

nap itt fogtok rohadni”. Erre a r. hadnagy elvonult, csak annyit reagált, hogy az I. rendű panaszos keresse elő a bírósági papírját, amely törvényes képviselői minőségét igazolja. Egy bő fél óra múlva kijött a r. hadnagy azzal, hogy akkor „most megyünk házkutatni”. Az I. rendű panaszos megkérdezte, milyen alapon, illetve van-e házkutatási parancsa. A r. hadnagy közölte, hogy „azt majd meg fogja tudni”, mert majd a lakás ajtajában megmutatja. Az I. rendű panaszos és a rendőr kiment a lakáshoz, aki a lakásajtóban átadta a jegyzőkönyvet, de szóban nem mondta el, hogy ismételten miért van házkutatás. Az I. rendű panaszostól annyit kérdezett, hogy elolvasta-e a jegyzőkönyvet. Az I. rendű panaszos igennel felelt, mire a rendőr megkérdezte, hogy érdeklí-e, miért van itt. A r. hadnagy elmondta, hogy „mivel a gyermeke fiatalkorú, joga van itt lenni, hogy lássa, nem kényszeríti, és nem veri össze a gyereket”. Erre az I. rendű panaszos megkérdezte, hogy „miért, hogy ha ő nem lenne itt, agyonverné?”. Felvetésére a r. hadnagy érdekes módon nem válaszolt.

A II. rendű panaszos (az I. rendű panaszos élettársa) egy kis idővel később érkezett, kisebb közös gyermekükkel. Amikor a kisgyerek be akart jönni, a r. hadnagy mereven tiltakozott, de a II. rendű panaszos jelezte, hogy nem fog kint maradni az anyja nélkül a lépcsőházban, így végül beengedte. A panaszosok együttműködők voltak, de azt sem közölte velük senki, hogy jogukban áll hatósági tanút kérni. A jegyzőkönyvben rögzítettek szerint a panaszosokat telefonon keresztül értesítették erről a lehetőségről.

Az I. rendű panaszos kétszer kérte el a r. hadnagy jelvéyszámát, mire mindössze annyi választ kapott, hogy majd a végén megadja. A végén megmutatta, de az I. rendű panaszos kijelentette, hogy neki ez nem jó, mert ő a jelvéyszámát kérte, nem azt, hogy megmutassa – ekkor „nagykegyesen” felírta a jegyzőkönyv sarkára. Az I. rendű panaszos hozzátette, hogy telefonos segítséggel jutottak idáig, „főkapitány úr kétszer is segített ezredesi rangban, de kérte, hogy a neve maradjon titokban”. Az I. rendű panaszos az ő javaslatára írta rá a jegyzőkönyv hátuljára, hogy panasszal kíván élni – amikor a rendőrök eljöttek, ők élettársával azonnal elindultak panaszt tenni.

A jegyzőkönyv végén mindkét panaszos kérte ügyükben a Testület állásfoglalását.

2) A rendőrkapitányság a panaszról készült jegyzőkönyvhöz csatolta a kapitányságvezető-helyettes 2013. február 27-én kelt levelét, amelyben tájékoztatta a B. Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának Vezetőjét, hogy a panaszosok beadványát a Testülethez továbbította, a panasz házkutatás foganatosításával kapcsolatos részét pedig az illetékességgel rendelkező járási ügyészséghez tette át.

3) Az előadó testületi tag 2013. március 21-én küldött tájékoztató levelet a panaszosok részére, amelyben a panaszbeadvány pontosítását célzó kérdéseket is feltett. Az első kézbesítési kísérlet meghiúsult, mivel a címzett a levelet nem kereste, második alkalommal azonban, 2013. április 29-én az I. rendű panaszos a tájékoztatót térítvevényel igazolhatóan átvette – válaszát az átvétel óta eltelt időben nem juttatta el a Testület részére.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A P. városi rendőrkapitányság vezetője 2013. május 31-én jelentette B. Megye Rendőrfőkapitányának a panaszüggyel összefüggésben tudomására jutott adatokat.

A rendőrkapitányság vezetője a Testületet arról tájékoztatta, hogy az U. városrészi rendőrőrs kisebb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntette és más bűncselekmények miatt folytat eljárást Sz. L.-lél és társaival szemben. A kapitányságvezető a büntetőeljárás iratanyagát másolatban felterjesztette.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint, mivel a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) kőgens módon határozza meg a foganatosított nyomozati cselekmény alaki, illetve eljárásjogi követelményeit, az inkriminált nyomozati cselekmény vonatkozásában a házkutatásról szóló határozaton, illetve a házkutatás során készített házkutatási jegyzőkönyvön kívül más irat (rendőri jelentés) nem készült.

2013. február 22-én 02 óra 12 perckor állampolgári bejelentés érkezett a B. Megyei Rendőrfőkapitányság Rendészeti Igazgatóságának Ügyeleti Osztályára, melyben a rendőrséget a bejelentő arról tájékoztatta, hogy P. városban, a K. utcai parkolóban három fiatal személy a parkoló autókat próbálta nyitogatni. Amikor a bejelentő rájuk szólt, akkor a személyek a B. utca irányába elfutottak. Tekintettel a helyszín kriminalitására, az Ügyeleti Osztály az összes küldhető járőrt a helyszínre irányította. A járőrök a helyszín közelében három személyt ellenőrzés alá vontak, majd őket a – területileg illetékes – U. rendőrsre előállították.

A rendelkezésre álló adatok alapján a P. városi rendőrkapitányság a Be. 170. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján, az intézkedés idején hatályos Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 316. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és (a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára figyelemmel) a (4) bekezdés b/1 fordulata szerint minősülő – kisebb értékre elkövetett betöréses lopás – büntettének megalapozott gyanúja miatt rendelt el nyomozást.

A büntetőeljárásban – többek között – az I. rendű panaszos gyermekével, fk. Sz. L.-lél szemben több nyomozati cselekményt is foganatosítottak. Mivel az I. rendű panaszos gyermeke még fiataikorú, ezért a Be. 450. §-a alapján védő kirendelésére került sor. A büntetőeljárásban 2013. február 22-én foganatosított nyomozati cselekményeknél fk. Sz. L. képviselétét édesapja, id. Sz. L. látta el.

A nyomozás során megismert adatok fk. Sz. L. vonatkozásában házkutatás foganatosításának szükségességét támasztották alá, ezért a P. városi rendőrkapitányság U. rendőrsének parancsnoka 2013. február 25-én a Be. 149. §-ának (3) bekezdése, valamint a 151. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be- 149. §-ának (2) bekezdésére, valamint a 151. § (1) bekezdésére – házkutatást és lefoglalást, illetve biztosítási intézkedésként lefoglalást rendelt el.

A kényszerintézkedés foganatosítását egy r. hadnagy és két r. főtörzsőrmester végezte.

Az I. rendű panaszos, mint fk. Sz. L. törvényes képviselője vett részt a büntetőeljárásban. Jogai mindössze arra terjedtek ki, hogy a kényszerintézkedés során a fiataikorú személy jogainak érvényesüléséről meggyőződjön.

Tekintettel arra, hogy a r. hadnagy bűnügyi szakterületen teljesít szolgálatot, ezért őt az Rtv. 20. § (1) bekezdésének b) pontja alapján szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A r. hadnagy az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségének az alábbiak szerint tett eleget. Tekintettel arra, hogy a büntetőeljárásban további eljárási cselekmények foganatosítására volt szükség, ezért az ügy előadója fk. Sz. L.-t a Be. 67. §-a alapján szabályszerűen idézte, törvényes képviselőjét pedig értesítette. Az I. rendű panaszos és fia a szabályszerű idézésre az U. rendőrség épületében megjelent, majd a r. hadnagy a kényszerintézkedés szükségességének tényét közölte, s az érintettekkel együtt a kényszerintézkedés foganatosításának helyén megjelentek.

A házkutatás megkezdése előtt a r. hadnagy az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében meghatározott előírásnak megfelelően a házkutatást foganatosító rendőrök nevét, beosztási helyét, azonosító számát, valamint a házkutatás okát, tényét és célját szóban közölte. Ezt követően a Be. előírásainak megfelelően a házkutatási határozat egy példányát az I. rendű panaszosnak átadta. A közlés megtörténtének, illetve a határozat átadásának tényét a panaszos a bejelentésről felvett jegyzőkönyvben meg is erősíti. Ennek kapcsán a kapitányságvezető megjegyezte, hogy az I. rendű panaszos a határozatot beadványában tévesen jegyzőkönyvnek titulálja. A határozat megismerését követően a r. hadnagy a házkutatás elszenvedőjét, valamint az I. rendű panaszost a házkutatás vonatkozásában – a Be. 195. §-ának (1) bekezdése alapján – az őket megillető panaszjogról, illetve az előterjesztésre nyitva álló törvényi határidőről tájékoztatta. Ezt követően a nyomozó hatóság tagjai 11 óra 10 perckor megkezdtek a házkutatást.

A II. rendű panaszos a házkutatás helyszínén jelen volt, azonban vele szemben rendőri intézkedés foganatosítására nem került sor – vele érdemben a rendőrök nem is kommunikáltak. Az I. rendű panaszossal folytatott kommunikáció személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott, annak ellenére, hogy az I. rendű panaszos a kényszerintézkedés időtartama alatt folyamatosan emelt hangon, a r. hadnagyot és munkáját minősítve kommunikált.

A hangnem kapcsán a kapitányságvezető elmondta továbbá a következőket. Az idézésre az U. rendőrségen a fiatakorúval együtt megjelentek a panaszosok, valamint Sz. L. édesapja, id. Sz. L., és egy vagy két kisgyermek is. A nyomozó az idézésre történő megjelenést konstataálta, majd a tervezett nyomozati cselekmények áttekintését követően az irodájából kilépve közölte az előtérben várakozó három gyanúsítottal, hogy „készüljenek fel, mert valószínűleg az egész napot együtt fogjuk tölteni”. Ekkor a szülők, illetve egyéb kísérők nem voltak jelen. Ezt követően a r. hadnagy tájékoztatta az idézésre megjelent gyanúsítottakat, hogy ha gondolják, vásároljanak maguknak enni és innivalót, de mindenképpen szóljanak egyenruhás kollégájának, ha elhagyják az épületet, mivel az eljárási cselekményről történő engedély nélküli távozás – tekintettel a Be. 69. §-ának (1) bekezdésére – komoly következményekkel jár.

Ezt követően a r. hadnagy visszament az irodájába és megkezdte a felkészülést a házkutatásra. Amikor kijött az irodájából, az I. rendű panaszos odakiabált neki, hogy „[m]aga az aki itt szerepel a jegyzőkönyvön?”. Ekkor a r. hadnagy odalépett, és látta, hogy az I. rendű panaszos fk. Sz. L. 2013. február 22-én foganatosított gyanúsított kihallgatásának jegyzőkönyvét tartja a kezében. Közölte, hogy igen, ő az, majd nyilatkozta a hölgyet eljárásjogi minőségéről. A r. hadnagy elmondása szerint az I. rendű panaszos ekkor mindössze azt kérdezte meg tőle,

hogy miért lesznek itt ilyen sokáig. A feltett kérdésekre elmondta, hogy nyomozati cselekmények folynak a gyerekek ellen, és amíg ezek nem fejeződnek be, addig nem mehetnek el. Ezen közlést az I. rendű panaszos láthatólag megértette. A nyomozó – miután a kényszerintézkedéshez szükséges személyi és tárgyi erőforrások már rendelkezésre álltak – tájékoztatta fk. Sz. L.-t, hogy az általa jegyzőkönyvben lakóhelyéül megjelölt lakásban házkutatást fog tartani. Részvételi szándékukról nyilatkoztatta a jelenlévő törvényes képviselőket. A szülők megállapodás alapján közölték, hogy a kényszerintézkedésnél a I. rendű panaszos lesz jelen törvényes képviselőként. Ezt követően a nyomozó – a vonatkozó törvényi előírások alapján – közölte, hogy a házkutatás okát, célját a helyszínen, a nyomozási cselekmény megkezdését megelőzően fogja közölni.

A lakáshoz érve az ajtó előtt megálltak, majd a Be. 149. §-ának (4) bekezdésében, illetve az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazott törvényi kötelezettségének megfelelően a r. hadnagy ismertette a házkutatást elrendelő határozatot, melynek egy példányát az I. rendű panaszosnak átadta. Közölte továbbá a házkutatást foganatosító rendőrök nevét, azonosító számát, beosztási helyét, valamint a házkutatás okát és célját, és egyben felszólította a házkutatás elszenvetőjét a keresett, bűncselekményből származó dolgok átadására. A r. hadnagy a házkutatás elszenvetőjét, valamint az I. rendű panaszost az őket megillető panaszjogról, illetve a kényszerintézkedéssel kapcsolatban a fiatalkorút megillető egyéb jogokról, valamint az őt terhelő kötelezettségekről (többek között a hatósági tanú közreműködésének lehetőségéről) tájékoztatta. A tájékoztatást a résztvevők láthatólag megértették, és hatósági tanú alkalmazására vonatkozó indítvány előterjesztésére nem került sor.

A házkutatás megkezdése előtt a r. hadnagy tájékoztatta az I. rendű panaszost törvényi képviselői mivoltából eredő eljárási jogairól. Az I. rendű panaszos reakciójából kiindulva a nyomozó úgy ítélte meg, hogy az általa használt jogi nyelvezetet nem érti, ezért a hétköznapi életből hozott, rendszeresen alkalmazott szemléletes és közérthető példával kívánta érzékeltetni a törvényes képviselő feladatát, illetve jogainak korlátját. A példa az I. rendű panaszos által előadottakkal szemben az volt, hogy „a házkutatás során a törvényes képviselő feladata mindössze annyi, hogy nézze, hogy a gyermeket nem verjük vagy nem fenyegetjük meg, hanem mindent saját maga, önkéntes elhatározása alapján tesz”.

Mivel hatósági tanú igénybe vételére indítvány nem született, illetve az érintett felszólításra a keresett dolgokat önként nem adta elő, ezért a rendőrök a lakásba belépve megkezdtek a házkutatás foganatosítását. A rendőrök fk. Sz. L. szobájába lépve álltak neki a házkutatásnak. A nyomozati cselekmény foganatosítása alatt az I. rendű panaszos ki-be rohangált a lakásból, telefonált, illetve a bejárati ajtó indóknént kinyílt, és a II. rendű panaszos információkat közölt az I. rendűvel.

A házkutatás ideje alatt a panaszos „a házkutatást vezető r. hadnaggal kapcsolatban mindent minősített”. Ennek érzékletes példája, hogy a házkutatás megkezdését követően a II. rendű panaszos az ajtón belépve kérdezte az I. rendű panaszost, hogy van-e itt hatósági tanú. Mikor a nyomozó közölte, hogy nincs, mert nem indítványozták, azonnal kijelentette, hogy hatósági tanút akar. Ekkor a házkutatást végző egyik rendőr elment, és felkérte a házban lakó dr. M. L.-t hatósági tanúkénti közreműködésre. A r. hadnagy a hatósági tanút törvényes jogaira és kötelezettségeire figyelmeztette. Felkérését követően a hatósági tanú a kényszerintézkedés foganatosításánál folyamatosan jelen volt.

A I. rendű panaszos megszakítás nélkül jött-ment a lakásban, a II. rendű panaszos pedig mindvégig telefonon tartotta valakivel a kapcsolatot. Az I. rendű panaszos a nyomozati cselekmény ideje alatt olyan szinten minősítette a nyomozó eljárását, illetve őt magát, hogy az már a hatósági tanú megdöbbenését is kiváltotta. A r. hadnagy elmondása szerint látta, hogy az I. rendű panaszos „problémás”, ezért nem mentek bele semmilyen vitába vagy személyeskedésbe, illetve ennek okán nem kezdeményezte a Be. 158. § (3) bekezdése alapján, a házkutatás akadályozása miatt rendbírság kiszabását.

A házkutatás alatt – a rendőrök, illetve a hatósági tanú jelenlétében – az I. rendű panaszos közölte a r. hadnaggal, hogy „magas rangú rendőrtiszttel beszélek, ő van a telefonban, ő segít nekünk, és azt üzeni magának, hogy túl buzgón végzi a munkáját és állítsa le magát”. Akkor a r. hadnagy a szobából kilépve az I. rendű panaszost a személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben a személyét és munkáját minősítő kifejezések használatának mellőzésére szólította fel, mire ő kiment az ajtóhoz és az alábbiakat közölte a II. rendű panaszossal: „[h]ogy mit képzelsz ez magáról, most mondta, hogy ne minősítsem. Miért ne? Hiszen itthon vagyok.”.

A házkutatás alatt egy 2-4 év körüli kisgyermek volt kint a II. rendű panaszossal, illetve id. Sz. L.-l a lépcsőházban. Az I. rendű panaszos mondta, hogy ez a kisgyermek be akar jönni a lakásba. Ekkor a r. hadnagy kérte, hogy amennyiben lehet, akkor a kisgyermeket tartsák távol a kényszerintézkedés helyszínétől. Ezt a panaszos már nem pontosan így adta tovább a kint várakozóknak, mire a II. rendű panaszos felháborodva közölte, hogy a gyermek be akar jönni az anyjához. Ekkor természetesen a nyomozó erre engedélyt adott. A kisgyermekkel együtt váratlanul megjelent a lakásban egy teljesen idegen tizenéves lány is, aki a r. hadnagy kérdésére elmondta, hogy ő fk. Sz. L. barátnője. A lány a rendőr kérésére a lakást elhagyta.

A házkutatás ideje alatt az I. rendű panaszos több alkalommal is elkérte a r. hadnagy jelvéyszámát, aki közölte, hogy a nyomozati cselekmény végén természetesen ismételtlen közölni fogja, de most a házkutatás jogszerű és törvényes végrehajtását kívánja biztosítani. Ekkor elő is került több dioptriás szemüveg – a feljelentésekből kiderült, hogy az elkövetőek több gépjárműből is vittek el dioptriás nap-, illetve gyógszemüvegeket. Ezek lefoglalása iránt a rendőrök intézkedtek. Az I. rendű panaszos ezt is sérelmezte és a szemüvegek tulajdonjogát egy számla átadásával kívánta bizonyítani.

A hatósági tanú a rendőrökkel közölte, hogy az I. rendű panaszos illetve családja eléggé problémás, felháborítóan viselkednek, nem fizetnek semmit, és ezért ki is van náluk kapcsolva minden (víz, gáz, villany). A rendőrök valóban észlelték, hogy nincs villany a lakásban, ezért a kutatáshoz zseblámpát használtak.

A házkutatás befejezését követően a nyomhó a konyhában kívánta aláíratni az I. rendű panaszossal a házkutatásnál készített jegyzőkönyvet. Ekkor az I. rendű panaszos közölte, hogy nem ír alá semmit, és felszólította ugyanerre fk. Sz.L.-t is, „mert azt mondta a főkapitány a telefonba és panaszojják meg az eljárást”.

Ekkor a r. hadnagy megkérdezte, hogy mit szeretne megpanaszolni, a határozatot vagy a jegyzőkönyvet. Miután ezt nem tudta eldönteni, az I. rendű panaszos kikelt magából, és emelt hangon ismét megjegyzéseket tett a nyomozóra, közben pedig a II. rendű panaszos telefonált. Ekkor a r. hadnagy megkérte, hogy írja rá a jegyzőkönyvre, amit gondol – ezt az I. rendű

panaszos meg is tette. Közben megérkezett a II. rendű panaszos, aki kijelentette, hogy telefonon azt mondták, hogy a határozatot írják alá, és az I. rendű panaszos írja be, hogy panasszal él.

A nyomozati cselekmény befejezését követően a r. hadnagy elővette arcképes igazolványát, illetve azonosító számát tartalmazó jelvényét, és az I. rendű panaszosnak megmutatta. Ekkor az I. rendű panaszos felháborodottan közölte, hogy „ne ezt mutogassa, hanem a jelvéyszámát”. Mivel a nyomozó nem kívánt további vitába bonyolódni a hölgygel, ezért nevét és jelvéyszámát felírta az I. rendű panaszos részére átadott jegyzőkönyv szélére.

Meghallgatása során a r. hadnagy elmondta, hogy az I. rendű panaszos folyamatosan – több személy jelenlétében – mondogatta neki, hogy „nem lesz már sokáig rendőr, hogy azt mondta a magas rangú rendőrtiszt, hogy nem lesz soha többé rendőr”. A nyomozó összességében nem igazán értette, mi volt az I. rendű panaszos problémája az ő személyével, stílusával. Elmondta, hogy ellene még soha nem tettek panaszt. Ebben az esetben is – mivel látta, hogy az I. rendű panaszos problémás – kifejezetten ügyelt mindenre, különös tekintettel kommunikációjára, valamint a jogszabályi előírások maradéktalan betartására.

A jelentés cáfolta, hogy a r. hadnagy olyasmit mondott volna, hogy „egész nap itt fogtok rohadni”, azt ugyanakkor rögzíti, hogy a „jól jegyezze meg” fordulat elhangzott, csak éppen nem olyan kontextusban, ahogyan a panaszos azt előadta. Amikor a r. hadnagy irodájából kijött a házkutatás megkezdése előtt, az I. rendű panaszos odakiabált neki, megérdeklődve, hogy ő-e az, aki itt szerepel a jegyzőkönyvön. Ekkor a r. hadnagy odalépett, és közölte, hogy igen, ő az, nyilatkoztatta az I. rendű panaszost eljárásjogi minőségéről. Ezt követően közölte vele, hogy ő az ügy előadója, és jól jegyezze meg a nevét, mivel ha más nevet mond, nem fogják tudni kihez irányítani. A r. hadnagy nevét pályafutása során gyakran félreértik, ezért sok esetben még magyarázatot is hozzá kell fűznie vezetéknevéhez. A r. hadnagy a félreértésből adódó kellemetlenségek elkerülése érdekében, segítő szándékkal használta a panaszos által sérelmezett szóösszetételt – pl., mert egy idézésre történő megjelenés alóli kimentés, vagy egyéb azonnali közlés, kérés vagy kérdésfeltevés problémás lehet, mivel telefonon nem adnak felvilágosítást.

A jelentés ezeken túlmenően rögzítette, hogy a jegyzőkönyv szerint fk. Sz. L. kijelentette, hogy jelenleg barátaival él a házkutatás helyszínéül szolgáló lakásban, ami egyébként az I. rendű panaszos tulajdona.

A kapitányságvezető álláspontja szerint az eljárás tárgyát képező esetben a rendőrkapitányság beosztottja a rendelkezésre álló jogszabályi kereteken belül, nagyfokú toleranciával, a törvényi előírásokat betartva hajtotta végre a nyomozati cselekményt. A kapitányságvezető javasolta tájékoztatni az ORFK Ellenőrzési Szolgálatát arra való tekintettel, hogy az I. rendű panaszos rendőri kapcsolatra történő hivatkozással kísérelte meg befolyásolni a kényszerintézkedés végrehajtását, illetve ezen keresztül kívánt hatást gyakorolni a büntetőeljárás eredményességére.

2) A P. városi Járási Ügyészség 2013. március 5-én kelt határozatával elutasította fk. Sz. L. és az I. rendű panaszos a P. városi rendőrkapitányság házkutatást és lefoglalást elrendelő határozatával, valamint a házkutatás és lefoglalás foganatosításával szemben bejelentett panaszát. Az ügyészség szerint a panasz alaptalan.

A határozat indokolása szerint a feljelentések, a fényképmelléklet, a rendőri jelentések, a gyanúsítottai vallomások és a helyszíni kihallgatásokról készült jegyzőkönyvek alapján megállapítható, hogy a nyomozó hatóság célja a házkutatás elrendelésével az volt, hogy a gyanúsítottak által elvitt használati tárgyakat, elkövetési eszközöket, bűncselekményből származó egyéb dolgokat megtalálja, mely tárgyak a bizonyítás eszközeinek minősülnek. A nyomozó hatóság a helyszínen le is foglalta a fenti tárgyakat. Az ügyész az iratokból megállapította, hogy a házkutatás és lefoglalás elrendelésének törvényi előfeltételei jelen esetben fennálltak, ezért a panasz elutasítása mellett döntött.

A határozat kizárólag a házkutatás és lefoglalás elrendelésére nézve tartalmaz megállapításokat, a foganatosítás módjával és a panaszosok részére nyújtott tájékoztatással kapcsolatban azonban nem.

3) Az iratokhoz csatoltan a Testülethez érkezett továbbá a házkutatás és a lefoglalás elrendeléséről szóló határozat. Az U. rendőrőrsön 2013. február 25-én kelt határozat szerint az őr s. százados rendfokozatú parancsnoka azért rendelte el a fenti kényszerítő intézkedéseket, mert fk. Sz. L.-l szemben a kisebb értékre elkövetett betöréses lopás büntetvény megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben ez szükségessé vált.

A határozat indokolása szerint M. L. feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2013. február 13-án 18 óra 00 és 2013. február 14-én 06 óra 00 közötti időben a P. város, Y. utca 4. szám mögött parkoló személygépkocsiját zárkitörés módszerével feltörte, majd onnan 140.000 forint készpénzt, valamint egy Samsung digitális fényképezőgépet tulajdonított el. A bűncselekménnyel okozott kár: 165 000 forint, a rongálással 10 000.

A nyomozás során fk. Sz. L.-t a cselekménnyel kapcsolatban gyanúsítottként kihallgatták, emiatt szükséges lakcímén házkutatást foganatosítani a bűncselekményből származó tárgyak, illetve bűncselekmény elkövetésének eszközei felkutatása céljából.

A határozaton szerepel a jogorvoslati jogokra vonatkozó tájékoztatás. A határozat végén az I. rendű panaszos fia aláírásával igazolta, hogy kijelenti: a határozatot vele szóban közölték, illetőleg egy példányát átvette. A határozatra fk. Sz. L. kézzel rávezette, hogy azzal szemben panasszal él, és azzal összefüggésben a Be. 195. §.-ának (1) bekezdése alapján rendelkezésére álló 8 napon belül nyilatkozni fog. A határozatra fk. Sz. L. szintén kézzel vezette rá, hogy egy példányt a jegyzőkönyvből és a határozatból is átvett.

4) A házkutatásról és lefoglalásról szóló, aznap készült jegyzőkönyv aláírását a gyanúsított megtagadta. Azon szerepel, hogy a házkutatás az I. rendű panaszos jelenlétében zajlott, aki törvényes képviselőként volt jelen a helyszínen. A jegyzőkönyv szerint a gyanúsított hatósági tanú alkalmazását indítványozta, nevét a jegyzőkönyv fel is tünteti (dr. M. L.). A házkutatás eredményre vezetett.

A jegyzőkönyv feltünteti, hogy a gyanúsított és a törvényes képviselő egyaránt megtagadta az aláírást, a dokumentumon pedig szerepel az I. rendű panaszos kiegészítése, miszerint panasszal kíván élni a r. hadnagy eljárása és beszédstílusa ellen.

A fent ismertetett iratanyagon túl, a rendőrkapitányság a Testület rendelkezésére bocsátotta fk. Sz. L. különböző ügyekben megindult, később egyesített büntetőeljárásának a Testület

megkeresésére adott válasz pillanatáig keletkezett több száz oldalnyi anyagát. Tekintettel az iratanyag jelen panaszügyhöz való igen távoli kapcsolódására, és arra, hogy az iratok részletezése jelen állásfoglalás kereteit messze meghaladná, a Testület a hivatkozott dokumentumok ismertetésétől eltekint.

III.

1) A panaszosok által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek elsőként saját hatáskörét kellett vizsgálat alá vonnia.

A Rendőrségről szóló tv. 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
 - b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntetőrendészeti feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
- bírálja el.

A jogszabályhely alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag-, járműátvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszosok sérelmeinek egy része kifejezetten a házkutatás foganatosításához kapcsolódott.

A Testület álláspontja szerint a házkutatás foganatosítása kifejezetten a rendőrség nyomozó hatóságként kifejtett tevékenységének részét képezi. A Testület ezzel kapcsolatban rögzíti, hogy az Rtv. idézett rendelkezése értelmében nincs lehetősége annak vizsgálatára és elbírálására, hogy a rendőrség megfelelően látja-e el nyomozati teendőit. A büntetőeljárásban közreműködő hatóságok tevékenységét, így a rendőrség nyomozati munkáját – ahogyan az a fentiekből is kitűnt – nem az Rtv., hanem a Be. szabályozza. Ezen jogszabály megfelelő rendelkezései biztosítják a jogorvoslatot is az eljáró szervek tevékenységével – adott esetben mulasztásával –, illetve határozataival szemben is.

A Be. 196. § (1) bekezdése szerint akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. Ezen jogorvoslati jogokra vonatkozó tájékoztatást a házkutatást elrendelő határozat is tartalmazta, melynek átvételét az I. rendű panaszos fia is aláírásával igazolta. A panaszt az illetékes ügyészség ki is vizsgálta, és azt mint alaptalant el is utasította.

A Testület ugyanakkor felhívja rá a figyelmet, hogy az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

Tekintettel arra, hogy az ügyészség határozata kizárólag a házkutatás, illetve a lefoglalás elrendelésének jogszerűségével foglalkozott, azzal azonban nem, hogy milyen tájékoztatást kaptak a panaszosok a házkutatással kapcsolatos tudnivalókat illetően, a Testület vizsgálatának tárgyává tette a házkutatás panaszosok által sérelmezett, járulékos kérdéseit.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

2) A panaszosok sérelmezték, hogy a beadványban megnevezett r. hadnagy elfelejtett bemutatkozni. Az I. rendű panaszos állította továbbá, hogy kétszer kellett elkérnie a r. hadnagy jelvénytűjét, amire mindössze annyi választ kapott, hogy majd a végén megadja. A r. hadnagy az intézkedés végén valóban megmutatta jelvénytűjét – az I. rendű panaszos azonban kijelentette, hogy neki ez nem jó, mert ő a jelvénytűjét kérte, nem azt, hogy megmutassa – ekkor „nagykegyesen” felírta a jegyzőkönyv sarkára.

a) A bemutatkozás elmaradásával kapcsolatban a Testület a következő megállapításokat teszi.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. fent idézett szakasza arra az esetre nézve teszi kötelezővé a rendőr számára a bemutatkozást, ha intézkedést kezdeményez. A rendőrkapitányság álláspontja szerint azonban, a panaszosok egyáltalában nem az Rtv. fenti szakasza által szabályozott élethelyzet kapcsán kérik számon a r. hadnagytól a bemutatkozás elmaradását.

A kapitányságvezető elmondta, hogy a panaszosok a fiatalokúval együtt az U. rendőrörsre mentek be először, kifejezetten azért, mert idézték őket. A nyomozó az idézésre történő megjelenést konstataálta, majd a tervezett nyomozati cselekmények áttekintését követően az irodájából kilépve közölte az előtérben várakozó három gyanúsítottal, hogy „készüljenek fel, mert valószínűleg az egész napot együtt fogjuk tölteni”. Ekkor a panaszosok, illetve az egyéb kísérők nem voltak jelen. Ezt követően a r. hadnagy visszament az irodájába és megkezdte a felkészülést a házkutatásra. Amikor kijött az irodájából, az I. rendű panaszos odakiabált neki, hogy „[m]aga az aki itt szerepel a jegyzőkönyvön?”. Ekkor a r. hadnagy odalépett, és látta, hogy az I. rendű panaszos fk. Sz. L. 2013. február 22-én foganatosított gyanúsított kihallgatásának jegyzőkönyvét tartja a kezében. Közölte, hogy igen, ő az, majd nyilatkoztatta a hölgyet eljárásjogi minőségéről. A rendőrkapitányság álláspontja szerint ekkor tehát szabályszerű bemutatkozás nem történt, de alapvetően azért nem, mert intézkedésre sem került sor - a r. hadnagy csak annyit mondott, hogy ő az, aki a jegyzőkönyvön szerepel, de ezt is csak azért mondta, mert az I. rendű panaszos neki odakiabált, jelezvén, hogy beszélni kíván vele.

A panaszosok jegyzőkönyvbe vett bejelentését áttekintve a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszosok előadása lényegében csak hiányos, de az előadottak nem állnak ellentétben a kapitányságvezető által részletezettekkel. A panaszosok bővebben a Testület külön felhívására sem fejtették ki a bemutatkozás elmaradásának körülményeit. Az I. rendű panaszos annyit azonban maga is közöl, hogy a sérelmezett incidensre 10 óra 30 perc körül került sor, ekkor azonban még a panaszosok a r. hadnaggyal együtt valamennyi egyéb irat által igazoltan mindannyian az örsön tartózkodtak, tekintve, hogy a házkutatás 11 óra 10 perckor kezdődött, és a helyszínre együtt indultak a rendőrörsről. Az I. rendű panaszos maga is úgy fogalmaz, hogy "egy bő fél óra múlva kijött a r. hadnagy *(nem írja, hogy honnan - feltehetőleg az irodájából)* azzal, hogy akkor „most megyünk házkutatni”.

A Testülethez érkezett egyéb iratok tanúsága szerint a r. hadnagy már a helyszínen, a házkutatás megkezdése előtt az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében meghatározott előírásnak megfelelően a házkutatást foganatosító rendőrök nevét, beosztási helyét, azonosító számát, valamint a házkutatás okát, tényét és célját szóban közölte - erre vonatkozóan azonban a panaszosok előadásáról felvett jegyzőkönyv semmilyen észrevételt nem tartalmaz.

Mindezek alapján a Testület elfogadta a kapitányságvezető arra vonatkozó álláspontját, hogy a r. hadnagy nem kezdeményezett semmilyen intézkedést a panaszosokkal szemben a rendőrörsön, csupán azért ment oda hozzájuk, mert az I. rendű panaszos őt odahívta. Emiatt a Testület megállapította, hogy bár a formális bemutatkozást mellőzte, a r. hadnagy eljárása nem ütközött az Rtv. 20. § (2) bekezdésének követelményeibe, így az I. és II. rendű panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

b) A jelvéyszám közlésével kapcsolatban a Testület a következőket látja szükségesnek megjegyezni.

Az Rtv. 20. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát

vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

Az I. rendű panaszos ugyanakkor nem azt nehezményezi, hogy a r. hadnagy nem mutatta fel azonosító jelvényét, illetve nem közölte jelvéyszámát, hanem azt sérelmezi, hogy csak az intézkedés végén írta fel neki azt a jegyzőkönyv sarkára.

Az Rtv. olyan jellegű kötelezettséget nem támaszt az intézkedő rendőr felé, hogy azonosító számát az intézkedéssel összefüggésben keletkezett iratokra fel kellene írnia. Ugyanakkor a Testület szükségesnek látja felhívni a figyelmet az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdésére, amely kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető, hogy az intézkedő rendőrnek általánosságban úgy kell eljárnia, hogy az emeri jogok érvényesülését elősegítse. Ezzel összhangban mondja ki az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése, hogy a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A fentiek alapján a Testület meggyőződése szerint, amennyiben a panaszosok azt kérték, a r. hadnagnak rá kellett vezetnie azonosító számát az iratokra - még abban az esetben is, ha ilyen jellegű jogszabályi kötelezettsége egyébként nem volt. Az ugyanakkor nem vitás, hogy a r. hadnagy azonosító számát a panaszosok tudomására hozta, és azt a jegyzőkönyvre rá is írta - ennek ellenkezőjét a panaszosok sem állították panaszuk jegyzőkönyvbe vételekor. A Testületben kialakult határozott meggyőződés szerint önmagában az a körülmény, hogy a r. hadnagy a jelvéyszámot nem a házkutatás foganatosítása közepén rögzítette az iraton, hanem azzal megvárta az eljárási cselekmény lezárását, az I. és II. rendű panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette.

3) A panaszosok sérelmezték a rendőri intézkedés hangnemét.

A beadvány szerint a r. hadnagy azt mondta a gyanúsítottaknak, illetve a panaszosoknak, hogy „jól jegyezzék meg a nevét”, „egész nap itt fogtok rohadni”, és fenyegetően nyilvánult meg a házkutatás teljes terjedelme alatt. A r. hadnagy az I. rendű panaszos álláspontja szerint azt közölte vele, hogy „mivel a gyermeke fiatalkorú, joga van itt lenni, hogy lássa, nem kényszeríti, és nem veri össze a gyereket”, kérdésére pedig, hogy ha ő nem lenne itt, agyonverné-e, sokat sejtetően nem válaszolt.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület több állásfoglalásában kifejtett vélekedése szerint az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és

kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztesség, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott iratok részletesen cáfolták a panaszosok hangnemre vonatkozó állításait. A házkutatás során az I. rendű panaszossal folytatott kommunikáció személyét, emberi méltóságát nem sértő, hétköznapi életben szokványos kifejezések használatával, normál hangnemben zajlott, annak ellenére, hogy ő a kényszerintézkedés időtartama alatt folyamatosan emelt hangon, a r. hadnagyot és munkáját minősítve kommunikált.

A hangnem kapcsán a kapitányságvezető továbbá elmondta, hogy a nyomozó a panaszosok távollétében annyit közölt a három gyanúsítottal, hogy „készüljenek fel, mert valószínűleg az egész napot együtt fogjuk tölteni”. Ekkor a szülők, illetve egyéb kísérők nem voltak jelen. Ezt követően a r. hadnagy tájékoztatta az idézésre megjelent gyanúsítottakat, hogy ha gondolják, vásároljanak maguknak enni és innivalót, de mindenképpen szóljanak egyenruhás kollégájának, ha elhagyják az épületet, mivel az eljárási cselekményről történő engedély nélküli távozás – tekintettel a Be. 69. §-ának (1) bekezdésére – komoly következményekkel jár.

A r. hadnagy valóban mondott olyat a panaszosok jelenlétében, hogy "jól jegyezzék meg a nevét", ez azonban kifejezetten azzal a cézzel hangzott el, hogy a gyanúsított szülei tudják, kitől van lehetőségük érdeklődni az eljárás további menetéről.

A házkutatás megkezdése előtt a r. hadnagy tájékoztatta az I. rendű panaszost törvényi képviselői mivoltából eredő eljárási jogairól. Az I. rendű panaszos reakciójából kiindulva a nyomozó úgy ítélte meg, hogy az általa használt jogi nyelvezetet nem érti, ezért a hétköznapi életből hozott, rendszeresen alkalmazott szemléletes és közérthető példával kívánta érzékeltetni a törvényes képviselő feladatát, illetve jogainak korlátját. A példa az I. rendű panaszos által előadottakkal szemben az volt, hogy „a házkutatás során a törvényes képviselő feladata mindössze annyi, hogy nézze, hogy a gyermeket nem verjük, vagy nem fenyegetjük meg, hanem mindent saját maga, önkéntes elhatározása alapján tesz”.

A Testület álláspontja szerint a panaszos által sérelmezett kijelentések jogsértő jellege annak függvénye, hogy azok milyen megfogalmazásban és milyen szövegkörnyezetben hangzottak el. A rendelkezésre álló, egymásnak ellentmondó előadások alapján nem volt tisztázható, hogy pontosan milyen formában és milyen kontextusban hangzott el a r. hadnagy tájékoztatása. Mivel a panaszosok és a rendőrök előadása közötti ellentmondás következtében a tényállás nem volt feltárható, a Testület úgy foglalt állást, hogy az I., illetve II. rendű panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelme sem megállapítható.

A törvényes képviselő szerepét illetően elhangzottakkal kapcsolatban a Testület mindenképpen szükségesnek látja felhívni a figyelmet, hogy meglehetősen aggályos volt a panaszos fiának megverésére ill. fenyegetésére utalni – még abban az esetben is, ha ez kifejezetten okító szándékkal, hétköznapi hangnemben történt. Noha a rendőrkapitányság

álláspontja szerint a példa azt szolgálta, hogy a jogi nyelvezetben járatlan panaszosok megértsék, miért kell jelen lennie a törvényes képviselőnek, a Testület rámutat, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 12/A. §-ából következően a törvényes képviselő jelenlétére valójában azért volt szükség, mert a korlátozottan cselekvőképes kiskorú nyilatkozatának érvényességéhez a törvényes képviselő beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása szükséges.

4) A panaszosok sérelmezték, hogy amikor a II. rendű panaszos egy kis idővel később a házkutatás helyszínére érkezett kisebb közös gyermekükkel, a r. hadnagy mereven tiltakozott, és nem akarta a gyermeket a lakásba beengedni. Amikor a II. rendű panaszos jelezte, hogy a gyermek nem fog kint maradni az anyja nélkül a lépcsőházban, a r. hadnagy végül beengedte.

A kapitányság tájékoztatása szerint a házkutatás alatt egy 2-4 év körüli kisgyermek volt kint a II. rendű panaszossal, illetve id. Sz. L.-vel a lépcsőházban. Az I. rendű panaszos jelezte, hogy ez a kisgyermek be akar jönni a lakásba. Ekkor a r. hadnagy kérte, hogy amennyiben lehet, akkor a kisgyermeket tartsák távol a kényszerintézkedés helyszínétől. Ezt a panaszos már nem pontosan így adta tovább a kint várakozóknak, mire a II. rendű panaszos felháborodva közölte, hogy a gyermek be akar jönni az anyjához. Ekkor természetesen a nyomozó erre engedélyt adott.

A Testület álláspontja szerint ha valakinek kifejezetten érdekét szolgálta volna, hogy a házkutatás helyszínétől távol maradjon, az a panaszosok közös kiskorú gyermeke. A Testület felhívja rá a figyelmet, hogy egy 2-4 év közötti kisgyermek személyiség-feljlesztésére nem feltétlenül van jó hatással, ha végig kell néznie egy féltetstvérevel szemben, édesanyja lakásában foganatosított kényszerintézkedést. Ugyanígy, a Testület véleménye szerint az is megfontolandó, mennyiben segítette elő a kényszerintézkedés szakszerű lefolytatását egy ilyen korú gyermek jelenléte a helyszínen, ahol egyébként utóbb valóban bűncselekmény elkövetéséből származó tárgyakat, és bűncselekmények elkövetéséhez használt eszközöket találtak fel. Mivel a r. hadnagy hiába tárta fel aggályait a szülők előtt, a panaszosok továbbra is ragaszkodtak ahhoz, hogy a gyermek a lakásban tartózkodjon, a gyermeket végül beengedte az ingatlanba - ezt a panaszosok is jegyzőkönyvbe mondták a rendőrörsön.

A fentiek alapján a Testületben az a határozott meggyőződés alakult ki, hogy a r. hadnagy eljárása a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette.

5) A Testület végül vizsgálta, mennyiben kaptak adekvát tájékoztatást a panaszosok a házkutatás során felmerült kérdéseikkel kapcsolatban.

Az 24. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A Be. 149. §-ának (4) bekezdése a következőket mondja ki. "A házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni, a megkezdése előtt közölni kell vele a házkutatást elrendelő határozatot, és – ha a házkutatás meghatározott, illetőleg ismert bizonyítási eszköz vagy elkobozható dolog, illetőleg személy megtalálására irányul – fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő, a számítástechnikai rendszeren vagy adathordozón tárolt adatot tegye hozzáférhetővé, illetőleg a személyt adja át (...)."

A Be. 183. -ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy az ügyész és a nyomozó hatóság a szemle, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a lefoglalás, a házkutatás és a motozás végrehajtásánál, az írni-olvasni nem tudó személy kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv ismertetésénél – elháríthatatlan akadály kivételével – hatósági tanút alkalmazhat. Erre az érdekeltet figyelmeztetni kell.

A panaszosok szerint amikor az I. rendű panaszos és a rendőr kiment a lakáshoz, a rendőr a lakásajtóban átadta a jegyzőkönyvet, de szóban nem mondta el, hogy miért van házkutatás, csak annyit kérdezett az I. rendű panaszostól, hogy elolvasta-e a jegyzőkönyvet. A panaszosok sérelmezték továbbá, hogy senki nem közölte velük a hatósági tanú igénybevételének lehetőségét, állításuk szerint csupán egy ismerősük tájékoztatta őket ezen jogukról, telefonon.

A rendőrségi álláspont szerint a rendőrök a lakáshoz érve az ajtó előtt megálltak, majd a Be. 149. §-ának (4) bekezdésében, illetve az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazott törvényi kötelezettségének megfelelően a r. hadnagy ismertette a házkutatást elrendelő határozatot, melynek egy példányát az I. rendű panaszosnak átadta. Közölte továbbá a házkutatást foganatosító rendőrök nevét, azonosító számát, beosztási helyét, valamint a házkutatás okát és célját, és egyben felszólította a házkutatás elszennvedőjét a keresett, bűncselekményből származó dolgok átadására. A házkutatás megkezdését követően a II. rendű panaszos az ajtón belépve kérdezte az I. rendű panaszost, hogy van-e itt hatósági tanú. Mikor a nyomozó közölte, hogy nincs, mert nem indítványozták, azonnal kijelentette, hogy hatósági tanút akar. Ekkor a házkutatást végző egyik rendőr elment, és felkérte a házban lakó dr. M. L.-t hatósági tanúkénti közreműködésre. A r. hadnagy a hatósági tanút törvényes jogaira és kötelezettségeire figyelmeztette. Felkérését követően a hatósági tanú a kényszerítés foganatosításánál folyamatosan jelen volt.

A panaszosok és a r. hadnagy egymásnak ellentmondó nyilatkozatai alapján nem volt tisztázható, hogy közölte-e az intézkedő rendőr az előírt tájékoztatást az egybegyűltekkal, különösen azért nem, mert a jegyzőkönyv aláírását mind az I. rendű panaszos, mind a gyanúsított megtagadta. A fenti ellentmondás tisztázására alkalmas bizonyíték hiányában a Testület nem tudta feltárni, elhangzott-e, és ha igen, pontosan milyen tartalommal hangzott el a tájékoztatás, így a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

IV.

A Testület a házkutatás tényére nézve kizárta, a panaszosok házkutatáshoz kapcsolódó, azonban az ügyészség határozatában el nem bírált sérelmeire nézve viszont kiterjesztette hatáskörét állásfoglalásában. A Testület megállapította, hogy a r. hadnagy az intézkedés során az I. és a II. rendű panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette meg. Alkalmas bizonyíték hiányában a Testület nem tudta tisztázni, hogy a r. hadnagy sérelmezett kijelentései milyen megfogalmazásban és szövegkörnyezetben hangzottak el, így nem volt tisztázható, sérült-e a panaszosok emberi méltósághoz fűződő joga. A Testület nem találta alapjogot sértőnek, hogy a r. hadnagy a panaszosok közös gyermekét nem engedte be haladéktalanul az ingatlanba, azt ugyanakkor nem tudta tisztázni, hogy közölte-e az intézkedő rendőr az előírt tájékoztatást az egybegyűltekkal, így a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

A Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. §. /2/ bekezdése alapján az intézkedést fogyanatosító szervek vezetőihez áttette.

Budapest, 2013. október 9.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZÜLET